

Ed.

137. Frumvarp til laga

[105. mál]

um útvegum fjár til byggingar verkamannabústaða.

Flm.: Guðmundur Í. Guðmundsson, Haraldur Guðmundsson.

1. gr.

Ríkisstjórnin skal á árunum 1953—1956 tryggja sölu á skuldabréfum, er byggingarsjóður verkamanna gefur út samkvæmt 3. gr. laga nr. 44/1946, þannig að upphæð sú, sem sjóðurinn hefur til útlána á nefndum árum, verði 30 millj. kr. árlega, að meðtöldum þeim tekjum, sem hann hefur samkvæmt sömu grein nefndra laga. Í þessu skyni skulu m. a. gerðar ráðstafanir þær, sem greinir í lögum þessum.

2. gr.

Ríkisstjórnin skal setja reglur um lánveitingar þeirra stofnana og tryggingarféлага, sem ávaxta fé í verðbréfum eða útlánum á annan hátt. Er ríkisstjórninni heimilt að kveða svo á í reglum þessum, að nefndum aðilum skuli skylt að ráðstafa ákveðnum hluta þess fjár, sem þeir verja til verðbréfakaupa á árunum 1953—1956, til kaupa á skuldabréfum þeim, sem um ræðir í 1. gr.

Ákvæði greinar þessarar ná þó ekki til banka né annarra peningastofnana.

3. gr.

Ríkisstjórnin skal leita samkomulags um það við banka og aðrar peningastofnanir, að þeir kaupi skuldabréf þau, sem um ræðir í 1. gr., fyrir ákveðinn hluta þess fjár, sem þeir verja til útlána.

4. gr.

Ríkissjóður kaupir skuldabréf þau, sem um ræðir í 1. gr., fyrir 4.5 millj. kr. árlega á árunum 1953—1956.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Á seinasta þingi fluttu þingmenn Alþýðuflokksins í neðri deild frv., er var að mestu samhljóða þessu frv., og á þinginu 1949 fluttu þeir frv., er var í meginatriðum á sömu lund og þetta frv. Hvorugt þessara frv. fékk afgreiðslu.

Meginefni þessa frv. er að tryggja byggingu verkamannabústaða eins konar forgangsrétt að því fé, sem opinberar stofnanir, sjóðir og tryggingarfélag, sem samkvæmt eðli starfsemi sinnar kaupa árlega nokkuð af verðbréfum, ráðstafa til útlána á næstu fjórum árum. Á þetta við um t. d. Tryggingastofnun ríkisins, lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, lífeyrissjóð barnakennara, Íslenzka endurtryggingu, Brunabótafélag Íslands, Sjóvátryggingarfélag Íslands, Almennar tryggingar og Samvinnutryggingar. Enn fremur er gert ráð fyrir því, að ríkisstjórnin leiti samkomulags við banka, sparisjóði og slíkar peningastofnanir um að tryggja þessum framkvæmdum ákveðinn hluta af því fé, sem þær verja til útlána. Ríkissjóður skal og kaupa umrædd skuldabréf fyrir 4.5 millj. kr. árlega, og verður það ekki talið

óeðlilegt, ef höfð er hliðsjón af þeim reglum, sem nú eru í lögum um fjárútvægun til byggingarsjóðs sveita.

Í frumvarpi því, sem þingmenn Alþýðuflokksins fluttu 1949, var gert ráð fyrir, að á árunum 1950—53 yrðu byggðir 200 nýir verkamannabústaðir á ári. Miðað við byggingarkostnað, eins og hann var þá, hefðu sjóðnum nægt 14 millj. kr. tekjur árlega til þess að byggja 200 íbúðir á ári, ef kaupendur hefðu greitt 30% byggingarkostnaðar. Þar eð árlegar nettótekjur byggingarsjóðsins eru um 2.5 millj. kr., hefði sala á skuldabréfum fyrir 11.5 millj. kr. árlega getað gert sjóðnum kleift að annast ofannefndar framkvæmdir. Enginn vafi er á því, að með reglum þeim, sem gert var ráð fyrir í frv., hefði verið hægt að tryggja sölu þessa verðbréfamagns, enda voru lánveitingar stofnana þeirra og sjóða, sem frv. tekur til, á næstliðnu ári, áður en frv. var flutt, um 36 millj. kr.

Því miður náði frv. þetta ekki fram að ganga, og á seinasta Alþingi fluttu þingmenn Alþýðuflokksins málið á ný. Í greinargerð, er þá fylgdi frumvarpinu, var sýnt fram á, að vegna gifurlegrar hækkunar á byggingarkostnaði þyrfti byggingarsjóður nú á miklu meira fé að halda til að byggja 200 verkamannaíbúðir en hann hefði þurft 1949. 80 fermetra íbúðin, sem kostaði 108 þús. kr. að byggja árið 1949, kostaði 160 þús. kr. í byggingu árið 1951. Þær 14 millj. kr., sem nægt hefðu byggingarsjóði árið 1949 til að koma upp 200 íbúðum, hrukku nú skammt. Nú þyrfti byggingarsjóður árlega 25 millj. kr. til að koma upp 200 íbúðum, miðað við verðlag 1951. Fyrirsjáanlegt var, að enn mundi síga á ógæfuhliðina, ef frestað yrði að veita byggingarsjóði verkamanna nægilega aðstoð til að hraða byggingarframkvæmdum. En málið fann ekki náð fyrir augum þingsins og hlaut ekki afgreiðslu.

Nú er þetta frv. borið fram í þriðja skiptið. 80 fermetra íbúðin kostar nú 220 þús. kr. í byggingu, og miðað við, að kaupendur íbúðanna greiði 30% af byggingarkostnaði, þarf byggingarsjóður nú árlega yfir 30 millj. kr. til að byggja 200 íbúðir. Svo mjög hefur byggingarkostnaðurinn vaxið, og engin ástæða er til að efast um, að hann mun enn halda áfram að vaxa.

Um land allt bíður nú mikill fjöldi fólks í byggingarfélögum verkamanna eftir að fá þar íbúðir. Byggingarfélagið í Reykjavík hefur byggt fyrir 220 fjölskyldur síðustu 12 árin, en yfir 600 bíða. Svipað er ástandið annars staðar á landinu. Eini möguleikinn, sem þorri þessa fólks hefur til að eignast íbúð, er að fá hana hjá byggingarfélögum verkamanna. Reynslan hefur sýnt, að þessi félög byggja öllum öðrum ódýrara, án þess að dregið sé úr kröfunum um frágang og þægindi, og allur almennigur ræður betur við mánaðarlegar greiðslur og útborganir með þeim kjörum, sem verkamannabústaðirnir bjóða, en annars staðar þekkist. Húsnæðisvandræðin eru svo alkunn, að um þau þarf ekki að ræða.

Þess er að vænta, að frv. eigi nú meira fylgi að fagna en í þau tvö skipti, er það hefur áður verið flutt, einkum þar sem ljóst er, að gifurlegum fjármunum hefur verið kastað á glæ með því að samþykkja ekki frv. hin fyrri skiptin.